

Tolkningsvariasjoner: Tre plater, tre forskjellige måter å omgås tiden på.

Kunstnerisk integritet

ALBUM

Lars Haugbro

«Haydn: Piano Sonatas and Variations»
LAWO/Musikkoperatørene

Henning Kraggerud

«Mozart: Violin Concertos Nos. 3, 4 and 5»
Naxos/Musikkoperatørene

Bergen Barokk

«Suite Life»
LAWO/Musikkoperatørene

Jeg må le høyt når jeg på platespilleren bytter fra Lars Haugbros Haydn til Henning Kraggeruds Mozart. Det er nesten ubegripelig at vi har å gjøre med to komponister fra samme epoke, som hadde samme stilistiske, formale og retoriske normer å forholde seg til. Det er for så vidt forskjell mellom hvordan de to komponistene klinger overflattisk, altså hvilket klangbilde de maner frem i løpet av sekunder. Mozart bruker noe lenger og mer melodiske elementer enn Haydn, og den senere er litt mer retorisk og kortfattet. Det er ofte blitt sagt at Haydn var den humoristiske av de to, men det er for enkelt, og likhetene mellom de to er så store at mange fagpersoner ville bommet på en blindtest.

I platecovertekstens innledning forteller Haugbro om hvordan han «oppdaget at Haydn snakket mer enn han

FORSKJELLIGE TILNÆRMINGSMÅTER: Henning Kraggerud og Lars Haugbro. FOTO: KAUPU KIKKAS/HELGE JOHNNYSEN

sang». Hvis vi har ører for Kraggeruds klassisistiske syn, er det rett og slett slit-somt å høre på Haugbro. Det er noe med rytmen som ikke stemmer. Men vi skal ikke lytte til Haugbros Haydn med ører som er vant til å høre Kraggeruds klassisisme.

Haugbro er nærmest ekstrem i hvordan han former hver retoriske figur fra sine egne unike forutsetninger. Det er sjelden å høre at metrikken, at selve grunnrytmen, trer så langt i bakgrunnen. Det kan være at en figur baseres på tyngden i den første tonens dissonans, at neste formes av en nedadgående bevegelse som blir avrundet, og en tredje av spisse og avgrensede toner. Når alle figurene får si sitt skapes en meget tett tekst.

På en måte er det noe grunnleggende introvert over måten Haugbro spiller. Ved hvert element i musikken dweler han og tenker etter, men på den andre siden binder han alt sammen, der overgangene mellom frasene virker som kommaer, punkter eller tankestreker. Og det må være sagt; vanskene med å få grep om metrikken skyldes ikke at den ikke er der, men at Haugbro forholder seg langt friere til den enn vi er vant til. Metrikken er forutsetningen for at Haugbros levende ettertanker skal få mening og sammenheng.

Så, selv om Mozart og Haydn har klanglige likheter, peker Haugbros tolkning mot noen grunnleggende forskjeller mellom komponistene. Det er umulig å tenke seg Mozart tolket med samme type retorisk rendyrking som Haugbro gjør med Haydn – dette fordi disse stilelementene ikke finnes i Mozarts mer italiensk sangbare musikk.

Henning Kraggerud er en tradisjonalist som har dyrket et klassisk toneideal, der kjerne, varme og skjønnhet står i sentrum. Samtidig er han kjent for å være så uttrykksfull at tolkningene nesten kan bli eksentriske. Men selv om det finnes en rekke tolkninger av Mozart som er mer interes-

sante, og ikke minst informerte om den historiske fremføringspraksisen, er det en fryd å høre denne platen og Kraggeruds overlegne omgang med sitt instrument.

Her er det definitivt metrikken, altså den regelmessige pulsen, som er styrende for musikkens rytmiske fremdrift, og det er noe ukomplisert over hans måte å spille på. Samtidig er det noe fantasi-fullt i det forutsigbare, og mye av det skyldes omgangen med

klangen. Selv der han spiller tilbaketrukket og uten vibrato, er det med en kjerne og et uttrykk som bærer musikken som ettertanke. Dermed kan han forme hver frase som unike utsagn, men det skjer gjennom å la frasene bølge som klangelementer under den grunnleggende metrikken heller enn gjennom å løfte ut frasene som retoriske og selvstendige utsagn. At han har med seg Det Norske Kammerorkester, som spiller helt på

topp, gjør jo ikke platen mindre interessant.

Snur vi oss bakover i tid, nærmere bestemt til musikk fra Solkongens hoff tolket av det lille ensemblet Bergen Barokk, finner vi nok en interessant måte å omgås tiden på, og vi har jo også flyttet oss til en annen epoke. Her har vi å gjøre med en langt mer stabil metrisk grunnrytme, men det er sirlig, elegant, lett, ledig og lekkert i ensemblets sterkt ornamenterte tolkninger. Med tonene rundt det noterte skaper musikerne retning i musikkens puls, samtidig som dette også er forutsetningen for deres stil sikre utforming av de enkelte frasene som retoriske elementer.

Det er spennende å se hvordan tolkninger kan være så sterke at de skaper musikkens betydning. Kraggerud og DNK viser at det fortsatt er mye å hente i tradisjonelle måter å tolke musikken på, mens Haugbro og Bergen Barokk representerer styrken i norsk tidlig musikkbevegelse.

Magnus Andersson
musikk@klassekampen.no

KLASSEKAMPEN INVITERER LESERE,
BIDRAGSYTERE, VENNER OG BEKJENTE TIL

SOMMERFEST

Fredag 10. juni, kl. 18.00

Sukkerbiten
bak Operaen

Sjampis, pølser og Ullern Kammerkor!

For å kunne planlegge serveringen trenger vi din påmelding på epost: sommerfest@klassekampen.no

KLASSEKAMPEN